



Základní škola  
**Kunratice**

# **Minimální preventivní program Základní škola Kunratice**

2014/2015

**Zpracoval: metodik primární prevence Bc. Kateřina Círová, Dis.  
Schválil: ředitel školy Ing. Bc. Vít Beran**

## Minimální preventivní program

### 1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	Základní škola Kunratice, Předškolní 420, Praha 4 – Kunratice, 148 00
Jméno a příjmení ředitele	Ing. Bc. Vít Beran
Telefon na ředitele	+420 261 097 212, mobil: +420 724 370 813
E-mail na ředitele	vit.beran@zskunratice.cz

Jméno školního metodika prevence	Bc. Kateřina Círová, Dis
Telefon	+420 261 097 245, mobil: +420 773 473 464
E-mail	katerina.cirova@zskunratice.cz
Specializační studium	Školní metodik primární prevence
Realizátor vzdělávání	Pedagogicko-psychologická poradna pro Prahu 1, 2 a 4

Jméno výchovného poradce	Mgr. Eva Hilčerová
Telefon	+420 261 097 241
E-mail	eva.hilcerova@zskunratice.cz
Specializační studium	Výchovné poradenství
Realizátor vzdělávání	Pedagogicko-psychologická poradna pro Prahu 4

Jméno školního psychologa	PhDr. Kateřina Fořtová
Telefon	+420 261 097 203, mobil: +420 602 419 315
E-mail	katerina.fortova@zskunratice.cz

	Počet tříd	Počet žáků/studentů	Počet ped. pracovníků
ZŠ - I stupeň	16	419	21
ZŠ - II. stupeň	8	201	28
<b>Celkem pedagogů na škole*</b>			<b>49</b>

## 2. STRUČNÁ ANALÝZA SITUACE

Budova základní školy leží v centru městské části Kunratice, v zástavbě rodinných domků, v sousedství mateřské školy. Škola nemá žádné oddělené pracoviště ani detašované učebny. V rámci výuky se žáci pohybují pouze v prostorách budovy školy. Škola vytváří bezpečné prostředí pro žáky i zaměstnance školy. Škola nabízí žákům velké množství vzdělávacích aktivit, mimoškolních programů i kulturních akcí pro žáky a rodiče. Pro rodiče pořádáme čtyřikrát do roka vzdělávací semináře, tzv. Rodičovské kavárny, kde volíme témata související s prevencí rizikových jevů na škole. Škola se hlásí k přívlastku „Komunitní škola“. Žáci od 1. do 3. třídy navštěvují v odpoledních hodinách školní družinu, žáci 4. tříd tráví svůj volný čas v tzv. Klubíku a pro žáky 5. tříd a žáky druhého stupně je v prostorách školy otevřen školní klub. Na škole je provozováno také Středisko volného času, které nabízí přes čtyři desítky zájmových kroužků a volnočasových aktivit.

Škola se nachází v těsné blízkosti zámeckého parku. Z hlediska projevů nežádoucího chování žáků je zámecký park pro školu rizikové prostředí, kde se starší žáci po škole scházejí. Proto je pro školu důležité zaměřovat se pravidelně na prevenci užívání tabákových výrobků, marihuany a na prevenci konzumace alkoholu. Kouření tabákových výrobků a občasné experimentování s marihuanou se ve vyšších ročnících opakovaně mezi žáky objevuje. Stejně tak je mezi žáky častý pozitivní přístup ke konzumaci alkoholu, ať už nepřímo, v rodinném prostředí, nebo u starších žáků ochutnávka alkoholu s kamarády.

V oblasti specifické prevence jsme dlouhodobě spolupracovali s Institutem Fíliá, s jejichž externí lektorkou, paní Jarmilou Honsovou, máme výbornou zkušenost. Lektoři z organizace Fíliá na naší škole sedm let pravidelně realizovali dlouhodobé preventivní programy, zachycovali již vzniklé jevy rizikového chování a poskytovali další odbornou pomoc žákům, rodičům i učitelům. Žáci od první třídy postupně získávali důvěru k paní lektorce, učili se otevřeně hovořit o svých problémech, zážitcích a zkušenostech. Učitelé se naučili na paní lektorku obracet v případech, kdy se ve třídě objevil nežádoucí rizikový jev, po každém preventivním bloku s lektorkou třídní učitelé analyzovali situaci třídy. Tato efektivní spolupráce se budovala postupně, vzájemným úsilím a důvěrou. Institut Fíliá v tomto roce svoji dlouholetou činnost končí. Vzhledem k úzké spolupráci, která je postavená na pravidelné a systematické práci s žáky, je v našem zájmu pokračovat s externí

lektorkou Jarmilou Honsovou v oblasti specifické prevence i na dále. Školní metodik primární prevence Kateřina Círová, která letos ukončila specializační studium školního metodika primární prevence a dokončuje magisterské studium speciální pedagogiky - etopedie, absolvovala akreditovaný kurz Institutu Filia - metodika specifické primární prevence na prvním stupni základní školy, bude ve spolupráci s paní lektorkou Jarmilou Honsovou pokračovat v navazujících blocích programu v jednotlivých ročnících tak, aby nebyl cyklus dlouhodobého preventivního programu narušen.

Velký problém na naší škole cítíme v oblasti rizikového chování žáků spojeného s užíváním internetu a informačních technologií. Při výuce se běžně používají interaktivní tabule, na druhém stupni žáci vyžívají v hodinách vlastní notebooky. S informačními technologiemi jsou žáci v každodenním kontaktu. Internet v mobilních telefonech je dnes běžnou součástí výbavy žáka. Pravidla pro používání počítačů a mobilních zařízení ve škole, která jsou součástí školního řádu a žáci jsou s nimi každoročně seznámeni, nejsou dostatečnou prevencí proti zneužívání internetu, zejména zneužívání sociálních sítí. Proto se snažíme ve škole o intenzivní ošetření rizikových projevů chování spojených s IT technologiemi, především rizika kyberšikany a další rizika spojená s užíváním internetu. Osvědčila se nám spolupráce s českým portálem Seznam, spolu s mjr. Mgr. Václavem Píseckým z Policie hlavního města Prahy a Mgr. Helenou Kratochvílovou, kurátorkou pro děti a mládež pro městskou část Praha 4, kteří nabízejí projekt „Seznam se bezpečně“. S panem majorem Píseckým a paní Kratochvílovou jsme začali úzce spolupracovat. Ve třídách, kde se již vyskytlo rizikové chování spojené s užíváním mobilních zařízení a internetu, pravidelně poskytují intervenci. Rádi bychom vytvořili na naší škole dlouhodobý systematický program, který by pokrýval všechny ročníky školy a věnoval se specificky prevenci zneužívání informačních technologií ve všech oblastech - kyberšikana, grooming, pornografie, násilná videa a obrázky, podvodné návody a obchody, právní odpovědnost a mnoho dalších.

Počet dětí v Kunraticích každoročně roste. Ve škole stoupá počet tříd. Cílem naší školy je, aby se žáci ve škole cítili bezpečně a do školy chodili rádi. Proto se také systematicky věnujeme práci s třídním kolektivem. Třídy mají do svého rozvrhu zařazeny jednou týdně třídnické hodiny. Pro 1. a 6. třídy pořádáme adaptační výjezdy, pravidelně organizujeme týdny sportu a jiné aktivity. Klima jednotlivých tříd a vztahy v kolektivech pravidelně monitorujeme. Třídní učitelé mají metodickou

podporu školního poradenského pracoviště. Žáci mají ke škole důvěru a orientují se, na koho se s jakým problémem obrátit.

V týmu našeho poradenského pracovišti je školní psycholog, speciální pedagog, školní metodik prevence a výchovný poradce. Školní psycholog vede celý tým, diagnostikuje třídní kolektivy a jedince, poskytuje poradenské služby dětem, rodičům i učitelům. Podílí se na dalším vzdělávání pedagogů ZŠ. Úzce spolupracuje s dalšími odborníky (PPP, sociální odbor, SVP a SPC). Školní speciální pedagog zodpovídá především za redukci specifických poruch učení. Spolupracuje s rodiči a učiteli. Ve spolupráci s dalšími členy týmu vypracovává individuální vzdělávací plány pro žáky. Školní metodik prevence zodpovídá za obsah a průběh primárně preventivních aktivit na škole. Vytváří a aktualizuje Minimální preventivní program. Monitoruje výskyt rizikových jevů ve třídních kolektivech i u jedinců. Připravované aktivity pravidelně konzultuje se školním psychologem a třídními učiteli. Výchovný poradce je garantem profiorientace žáků devátých tříd. Poskytuje společně se školním psychologem odborné poradenství a individuální konzultace zákonným zástupcům a žákům při výběru vhodného studijního programu. Zachycuje výchovné problémy žáků. Celý tým poradenského pracoviště se schází v pravidelných intervalech, konzultuje a vypracovává strategie a postupy, jak předcházet rizikovým jevům na škole nebo jak již vzniklé rizikové jevy ošetřit.

V letošním školním roce se náš tým snaží vytvořit pro učitele a rodiče přehledného systematického průvodce, kam a na koho se obrátit při výskytu vzdělávacího či výchovného problému žáka nebo při výskytu rizikového chování žáka ve všech jmenovaných oblastech – agrese a šikana, záškoláctví, rasismus a xenofobie, sekty, sexuálně rizikové chování, závislostní chování, poruchy příjmu potravy, sebepoškozování se, homofobie, rizika v dopravě a sportu.

### 3. STANOVENÍ CÍLŮ MPP

V letošním roce jsme si stanovili 3 cíle minimálního preventivního programu.

#### 1. krátkodobý cíl MPP

<b>Cíl:</b>	Vytvoření dlouhodobého efektivního programu prevence Informační kriminality dětí a mládeže.
<b>Ukazatele dosažení cíle:</b>	V každé třídě od 4. do 9. ročníku budou realizované interaktivní semináře s praktickými nácviky dovedností v oblasti bezpečného užívání internetu a informačních technologií zaměřené vždy na konkrétní věkovou skupinu.
<b>Zdůvodnění cíle:</b>	Již od třetích ročníků se v každé třídě opakovaně vyskytují projevy rizikového chování spojené s užíváním informačních technologií.
<b>Návaznost na dlouhodobé cíle:</b>	Dlouhodobé výchovné působení na žáky v oblasti sociální prevence, prevence šikany a kyberšikany, prevence sexuálně rizikového chování a extrémismu.

#### 2. krátkodobý cíl MPP

<b>Cíl:</b>	Vytvoření uceleného manuálu preventivní strategie školy na školním webu (návodu pro pedagogy, jak jednotně a systematicky postupovat při výskytu rizikového chování ve škole).
<b>Ukazatele dosažení cíle:</b>	Každý učitel při výskytu projevů rizikového chování žáků využije interaktivního průvodce a zvolí efektivní postup řešení problému podle daných instrukcí.
<b>Zdůvodnění cíle:</b>	Převést standardní dokument Preventivní strategie školy do prakticky využitelného, lehce dosažitelného nástroje, který dokáže používat každý učitel, a který umožní rychlé a transparentní řešení vzniklého problému.
<b>Návaznost na dlouhodobé cíle:</b>	Snížení rizik výskytu sociálně patologických jevů, které narušují zdravý osobnostní a sociální vývoj dítěte a kolektivu.

### 3. krátkodobý cíl MPP

<b>Cíl:</b>	Posílení postojů žáků k odmítání návykových látek a tabákových výrobků.
<b>Ukazatele dosažení cíle:</b>	V jednotlivých třídách se sníží počet žáků, kteří otevřeně projevují sympatie k osobám experimentujícím s návykovými látkami.
<b>Zdůvodnění cíle:</b>	V minulém školním roce několik žáků deváté třídy experimentovalo s marihuanou, jeden žák byl obviněn z trestné činnosti ( neoprávněného zprostředkování omamné látky ). Mezi ostatními žáky tento případ vyvolal velkou zvědavost a zájem, který vedl u některých žáků až k sympatizování s viníky a negativnímu vzoru mezi žáky.
<b>Návaznost na dlouhodobé cíle:</b>	Efektivní dlouhodobé výchovné působení na žáky v oblasti specifické prevence.

#### 4. SKLADBA AKTIVIT MPP PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY

##### a) Komplexní program primární prevence

<b>1. – 3. TŘÍDY</b> : Startovací fáze – program podpory zdraví
---

###### Obecné výchovné cíle:

Rozvíjení žádoucích zdravých postojů žáků, základní formování názorů a motivů žáků, pochopení pojmu zdraví:

- rozlišení 3 složek zdraví: duševní, tělesné, společenské
- utřídění základních znalostí co zdraví upevňuje, co zdraví ničí
- uvědomění si vlastní odpovědnosti za své zdraví
- podpora a rozvíjení zdraví

###### Realizace:

- V rámci specifické primární prevence, prevence závislostního chování, provede preventivní bloky metodik prevence Kateřina Círová podle metodiky „zdravý způsob života a prevence závislostí“ pro 1. stupeň ZŠ vytvořené institutem Filia.  
( 1 x 2 vyuč. hod./I. pololetí, 1 x 2 vyuč. hod./II. pololetí )
- Všechny oblasti rizikového chování se pokryjí v rámci vyučování v předmětech svět kolem nás, v některých textech v českém jazyce, v tělesné a dramatické výchově a v třídnických hodinách. Zajišťuje třídní učitel.  
( viz. Minimální preventivní program )

<b>4. – 5. TŘÍDY</b> : Fáze věnovaná cíleným patologickým jevům
---

###### Obecné výchovné cíle:

Upevňování získaných postojů žáků, rozvíjení a prohlubování již získaných znalostí v oblasti rizikového chování s větším důrazem na získání psychosociálních dovedností pro situace ohrožující naše zdraví a upevňování negativních postojů k experimentování s návykovými látkami.

###### Realizace:

- Specifickou primární prevencí, prevencí závislostního chování, provede odborný lektor a psychoterapeut v rámci preventivního bloku, jehož součástí je i zpětná vazba a individuální konzultace s třídním učitelem. Externího lektora zajišťuje metodik prevence Kateřina Círová.  
( 1 x 2 vyuč. hod./ I. pololetí, 1 x 2 vyuč. hod./ II. pololetí )



- Prevence rizikového chování v dopravě je realizované prostřednictvím Městské policie hl. m. Prahy teorií a praxí na dopravním hřišti. Zajišťuje pedagog Lucie Samlerová.  
( 4 x 2 hod. blok )
- Všechny oblasti rizikového chování se pokryjí v rámci vyučování v předmětech svět kolem nás, v některých textech v českém jazyce, v tělesné a dramatické výchově a v třídnických hodinách. Zajišťuje třídní učitel.

#### **6. TŘÍDY : Fáze věnovaná budování zdravého klima třídy**

V šestých třídách je prevence rizikového chování zaměřená především na sociální oblast – vytvoření zdravých vztahů a vazeb mezi žáky v nově vytvořených třídních kolektivech, klima, které podporuje žádoucí zdravé postoje, názory a motivy.

##### Realizace:

- Práci s třídním kolektivem zajišťuje školní poradenské pracoviště ve spolupráci s třídními učiteli na adaptačním výjezdu, v třídnických hodinách a intervencích konaných podle specifických potřeb třídy.
- Všechny oblasti rizikového chování se pokrývají v rámci vyučování v předmětu výchova k občanství a zdraví a ve výchovách. Zajišťují učitelé jednotlivých předmětů.
- V rámci výchovy ke zdraví je v šestých třídách realizován 1 hodinový blok prevence sexuální výchovy pro dívky o fyziologických změnách dospívajících dívek, který realizuje externí organizace. Zajišťuje metodik prevence Kateřina Círová.

#### **7. – 9. TŘÍDY : Fáze věnovaná mapování již vytvořených postojů a osobních zkušeností žáků**

##### Výchovný cíl:

Obecná podpora zdraví, upevňování získaných postojů žáků, rozvíjení a prohlubování již získaných znalostí v oblasti rizikového chování s větším důrazem na získání psychosociálních dovedností pro situace ohrožující naše zdraví a upevňování negativních postojů k experimentování s návykovými látkami.

##### Realizace:

- Diskuse s žáky vedená odborným lektorem a psychoterapeutem na téma jaké mají žáci zkušenosti se závislostí ve svém okolí, naslouchání žákům, ošetřování jejich postojů, upevňování negativních postojů k užívání drog – Preventivní aktivita realizovaná v případě, že bude dostatek financí na preventivní bloky. Externího lektora zajišťuje metodik prevence Kateřina Círová.  
( 1 x 2 vyuč. hod./ I. pololetí, 1 x 2 vyuč. hod./ II. pololetí )

- V 8. třídách probíhá 1 preventivní blok sexuální výchovy, který realizuje externí organizace. Zajišťuje metodik primární prevence Kateřina Círová. ( 1 x 2 vyuč. hod./ pololetí )
- Všechny oblasti rizikového chování se pokrývají v rámci vyučování v předmětu výchova k občanství a zdraví a ve výchovách. Zajišťují učitelé jednotlivých předmětů.

<b>9. TŘÍDY : Finální fáze – dobrý start do nového života</b>
---

Výchovný cíl:

Zprostředkovat žákům vysokou úroveň informovanosti o problematice užívání návykových látek s cílem zaujmout negativní postoj k drogám a distancovat se od experimentování užívání drog.

Realizace:

3 fáze bloků specifické primární prevence

- 1. Promítání filmu s drogovou problematikou a následná beseda s hostem vedená odborným lektorem a psychoterapeutem.
- 2. Návštěva pavilonu ženských závislostí v Psychiatrické léčebně Bohnice a beseda s pacienty pod vedením psychoterapeuta.
- 3. Závěrečná reflexe rámuující nabyté poznatky vedená odborným lektorem a psychoterapeutem.

Trojblok zajišťuje metodik prevence Kateřina Círová.

V případě projevu konkrétního rizikového chování v třídním kolektivu bude zajištěna ve třídě intervence – idikovaná primární prevence.

b) Tematické bloky ve výuce

Ročník	Předmět	Vzdělávací oblast	Téma	Časová dotace	Vyučující
1.ročník	SKN, ČJ	Člověk a jeho svět Jazyk a jazyková komunikace	Bezpečná cesta do školy, chování chodce na chodníku a na silnici bez chodníku, v dopravních prostředcích. Nebezpečná místa na cestě do školy.	4 h + průběžně	Mgr. Jana Kopecká  Mgr. Eva Jenšíková  Mgr. Tereza Veselá
	SKN, ČJ	Člověk a jeho svět Jazyk a jazyková komunikace (texty)	Šikana, agrese – znalost pravidel a rolí ve škole, ve společnosti, rozvoj empatie – pocity druhých lidí, každý jsme jiný, nebezpečné situace, odmítnutí komunikace, která je nepříjemná a ohrožující.	6 h	Mgr. Zdeňka Dudová
	SKN, ČJ	Člověk a jeho svět Jazyk a jazyková komunikace (texty)	Význam rodiny, vztahy v rodině, typy rodin.	3 h + v ČJ a lit. průběžně	
	SKN, ČJ	Člověk a zdraví Jazyk a jazyková komunikace (texty)	Pravidla zdravé výživy a následky jejich nedodržování, návykové látky a jejich nebezpečí. Potřeby dětí, zdravé zuby, zdravý režim dne.	4 h	

Ročník	Předmět	Vzdělávací oblast	Téma	Časová dotace	Vyučující
2.ročník	SKN, ČJ, TV	Člověk a jeho svět Jazyk a jazyková komunikace Člověk a zdraví	Bezpečnost v dopravě, bezpečnost u vody, chování při úraze, prevence týrání a zneužívání, ohled k zájmům a potřebám druhých, komunikace v krizových situacích, respektování odlišností, odlišná etnika, soužití v rodině, ve společnosti, odolnost vůči manipulaci.	10 h + průběžně	Mgr. Marika Atatreh  Mgr. Hana Hartychová  Mgr. Jana Kozlová
	SKN, ČJ	Člověk a jeho svět Jazyk a jazyková komunikace (texty)	Žijeme spolu –soužití v rodině, přátelství – mezilidské vztahy, žít v jiném prostředí je těžké – chápání odlišností, o čem musíme říct dospělým – šikana/agresivita, nikdo nesmí ubližovat – linka bezpečí.	6 h	
	SKN, ČJ	Člověk a zdraví Jazyk a jazyková komunikace (texty)	V dopravních prostředcích – bezpečnostní pravidla, co ohrožuje naše zdraví – prevence před úrazy, zdravý životní styl, léky a lékaři, žijeme zdravě, kouřím – příběh o experimentu s cigaretou, sportujeme – bezpečné a nebezpečné sporty, zdravé postoje.	6 h	

Ročník	Předmět	Vzdělávací oblast	Téma	Časová dotace	Vyučující
3.ročník	SKN, ČJ, TV	Člověk a jeho svět Jazyk a jazyková komunikace Člověk a zdraví	Bezpečný pohyb na vozovce a v dopravních prostředcích – jízda na kole, bezpečnostní pravidla, ochranné pomůcky při sportu, respektování práv druhého, slušné chování, základní etická pravidla, mezilidské vztahy, zdravý životní styl – co je pro naše zdraví škodlivé, co jsou návykové látky, jak škodí, nácvik odmítání škodlivých látek.	10 h + průběžně	Mgr. Anna Havelková  Mgr. Lenka Veisová  Mgr. Karolína Šuranská
	SKN, ČJ	Člověk a jeho svět Jazyk a jazyková komunikace (texty)	Mezilidské vztahy – přátelství, tolerance, vnímání odlišných kultur, ohleduplnost k jiným lidem, respekt k právům ostatních, rasismus.	6 h	
	SKN, ČJ	Člověk a zdraví Jazyk a jazyková komunikace (texty)	Potrava - palivo a stavební materiál pro tělo, vše v potravě je důležité, vitamíny a minerály, jenom jídlo ke zdraví nestačí, stres patří k životu, stres můžeme často zmírnit.	6 h	

Ročník	Předmět	Vzdělávací oblast	Téma	Časová dotace	Vyučující
4.ročník	SKN, ČJ, TV	Člověk a jeho svět Jazyk a jazyková komunikace Člověk a zdraví	Péče o své zdraví - chránit své zdraví a dokázat za něj zodpovídat, zimní sporty, rozmnožování člověka, konflikt a jeho řešení - projevat pozitivní pocity, schopnost spolupracovat a respektovat úspěchy vlastní i druhých, xenofobie - rozvíjet vnímavost k lidem, tolerovat odlišnosti, život s handicapem	13 h	Mgr. Tereza Klepáčková  Mgr. Gabriela Handrychová  Mgr. Petra Harenčáková
	SKN, ČJ	Člověk a jeho svět Jazyk a jazyková komunikace (texty)	Člověk ve společnosti – poznáváme jiné světy, odlišnosti, život s handicapem, partnerské vztahy, soužití, láska, prožívání úzkosti, deprese, strach.	6 h	
	SKN	Člověk a zdraví	Byliny léčivé a jedovaté - užívání návykových látek.	2 h	

Ročník	Předmět	Vzdělávací oblast	Téma	Časová dotace	Vyučující
5.ročník	SKN, ČJ	Člověk a jeho svět Jazyk a jazyková komunikace	Rodina, chování členů rodiny, správné a nesprávné chování mezi členy rodiny, konfliktní situace a jejich řešení	4h	Mgr. Jakub Svatoš  Mgr. Lucie Samlerová
	SKN, ČJ	Člověk a jeho svět Jazyk a jazyková komunikace	Dopravní předpisy, bezpečné chování účastníků silničního provozu, Povinná výbava cyklisty, reflexní prvky	8h – dopravní hřiště + 4h	Mgr. Markéta Vokurková
	SKN, ČJ, TV	Člověk a zdraví Jazyk a jazyková komunikace	Nebezpečné situace a chování, život s handicapem.	2h	
	SKN, ČJ	Člověk a společnost Jazyk a jazyková komunikace	Šikana, agrese – chování ke spolužákům, rozvoj empatie, pocity druhých lidí.	4h + třídnické hodiny	
	SKN, ČJ, TV	Člověk a zdraví Jazyk a jazyková komunikace	Zdravý životní styl, bydlení, neviditelní nepřátelé, obránci našeho zdraví, jedy v našem okolí, jak si neublížit	13h + 2h	

Ročník	Předmět	Vzdělávací oblast	Téma	Časová dotace	Vyučující
6.ročník	VOZ	Člověk a zdraví + třídnické hodiny (v každé třídě probíhá 1 x týdně třídnická hodina vedené třídním učitelem a jeho zástupcem na aktuální téma dané třídy)	Záškoláctví – život ve škole. Šikana/agrese – jak se cítí lidé vyčleňování ze skupin = sociální skupiny. Rasismus/xenofobie – cizinci mezi námi. Sex. rizikové chování – přátelství, partnerství. Adiktologie – cigarety, alkohol.	10 h	Mgr. Markéta Nováková
7.ročník	VOZ		Záškoláctví – rizikové chování a škola. Šikana/agrese – šikana na škole. Rasismus/xenofobie – rasismus ve filmu. Sex. rizikové chování – první lásky. Adiktologie – marihuana a doping.	10 h	
8.ročník	VOZ		Šikana/agrese – šikana online, Rasismus/xenofobie – rasismus mezi námi. Sekty – pohyb v sociálních skupinách. Sex. rizikové chování – obřízka, porody sex-nandavání kondomů. Adiktologie – členění drog. Týrán/zneužívání – domácí násilí. Poruchy příjmu potravy – anorexie, bulimie.	14 h	
9.ročník	VOZ		Šikana/agrese – šikana minorit. Sex. rizikové chování - domácí porody, potraty, pohlavní emoci. Adiktologie – historie drog a dnešní uživatelé. Týrán/zneužívání - týrán dětí. Poruchy příjmu - potravy civilizační choroby.	10 h	



c) Programy specifická prevence

<b>Název programu</b>	Škola bez drog I, Škola bez drog II
<b>Typ programu</b>	Dlouhodobý program specifické primární prevence zaměřené na prevenci užívání návykových látek
<b>Stručná charakteristika programu</b>	Efektivní dlouhodobé výchovné působení na žáky I. stupně (Škola bez drog I) a žáky II. stupně (Škola bez drog II) v oblasti užívání návykových látek s cílem získat základní poznatky v oblasti drogové problematiky, formovat postoje, které jsou předpokladem pro ochranu před experimenty s drogou, získat negativní postoje k užívání návykových látek a chápat důležitost lidského zdraví ve všech složkách (bio-psycho-sociální) formou interaktivních seminářů a besed přizpůsobených jednotlivým věkovým kategoriím žáků.
<b>Realizátor</b>	Školní metodik prevence Kateřina Círová, terapeut Jarmila Honsová
<b>Cílová skupina</b>	Žáci 2. – 9. tříd, pedagogové, rodiče
<b>Počet žáků v programu</b>	512
<b>Počet hodin programu</b>	176
<b>Návaznost programu na cíle MPP</b>	ano
<b>Ukazatele úspěšnosti</b>	Žáci jsou schopni otevřeně s učiteli komunikovat o problematice užívání návykových látek, žáci se nebojí sdělit učitelům vlastní zkušenosti se setkání s drogou, žáci dokáží spolupracovat s učiteli při prevenci užívání návykových látek, při monitorování a odbourávání negativních projevů rizikového chování, žáci mají zdravé postoje a uvědomují si důležitost svého zdraví .
<b>Termín</b>	Projekt probíhá v průběhu celého školního roku.
<b>Zodpovědná osoba</b>	Školní metodik prevence Kateřina Círová

d) Programy pro veřejnost

<b>Název programu</b>	Rodičovské kavárny
<b>Stručná charakteristika programu</b>	Vzdělávací semináře pro rodiče na aktuální téma vedené odborným lektorem. V minulém roce získaly tyto semináře Cenu odborné poroty za inovace ve vzdělávání.
<b>Realizátor</b>	Spolek Patron - sdružení rodičů na škole ve spolupráci se ZŠ Kunratice
<b>Počet hodin programu</b>	10 hodin
<b>Termín konání</b>	Pravidelně 4x ročně
<b>Zodpovědná osoba</b>	Školní metodik prevence Kateřina Círová, předseda spolku rodičů Patron

e) Programy pro pedagogy

<b>Název programu</b>	Vzdělávací semináře pro nové pedagogy
<b>Stručná charakteristika programu</b>	Vzdělávací semináře pro pedagogy jsou primárně zaměřené na pedagogy, kteří nastoupili v daném školním roce nově a nejsou seznámeni s programem prevence. Pedagogové jsou informováni jak probíhají preventivní programy na škole, jaké jsou cíle prevence v tomto školním roce, jak spolupracovat s poradenským pracovištěm, jak realizovat prevenci rizikového chování ve výukových hodinách.
<b>Realizátor</b>	Školní metodik prevence Kateřina Círová,, lektor Jarmila Honsová
<b>Počet hodin programu</b>	5 hodin
<b>Zodpovědná osoba</b>	Školní metodik prevence Kateřina Círová,

<b>Název programu</b>	Vzdělávací semináře pro všechny pedagogy a individuální reflexe preventivních bloků s třídními učiteli.
<b>Stručná charakteristika programu</b>	Seznámení s cíly primární prevence v novém školním roce, plány a termíny realizace preventivních bloků. Pravidelné sdílení třídních učitelů po blocích primární prevence v jednotlivých třídách.
<b>Realizátor</b>	Školní metodik prevence Kateřina Círová,, lektor Jarmila Honsová, školní psycholog Kateřina Fořtová, výchovný poradce Eva Hilčerová
<b>Počet hodin programu</b>	50 hodin
<b>Zodpovědná osoba</b>	Školní metodik prevence Kateřina Círová,

## 5. EVALUACE

### A) Kvalitativní hodnocení

V minulém školním roce jsem se intenzivně zaměřila na monitorování efektivity realizovaných programů primární prevence na škole. Jako metodik prevence cítím velkou odpovědnost za výběr preventivních programů nejen z hlediska jejich kvality, ale především z hlediska dopadu působení na žáky. Vyhodnocování efektivity programů je velmi náročné. Velkou obtíží hodnocení výsledku programu prevence je fakt, že plánovaná změna chování v důsledku prevence se u cílové skupiny v měřitelné míře může projevit s delším časovým odstupem, než probíhá samotné časové hodnocení. Je nezbytné, aby byl proces sledování a hodnocení kvality a dopadu primárních preventivních aktivit na žáky systematický a dlouhodobý. Metodikem prevence a členem týmu našeho školního poradenského pracoviště jsem na škole teprve druhým rokem. Proto jsem si jako hlavní hodnotící nástroj zvolila průběžný monitoring, přímé pozorování a vyhodnocování preventivních bloků. Pokud to bylo možné, absolvovala jsem každý preventivní blok na prvním i druhém stupni školy osobně, stejně tak každou reflexi s lektorem a pedagogy a vedla si pravidelné písemné záznamy a hodnocení. Tyto záznamy vypovídají především o momentální situaci v každé třídě, popisují aktuální interakce v kolektivech a monitorují postoje a zkušenosti jednotlivých žáků. Veškeré dokumenty mám uložené v archivu metodika prevence. Každý zápis jsem pak hodnotila i z hlediska širšího pravidelného monitoringu třídního klima jednotlivých tříd na škole, který provádí školní psycholog ve spolupráci s dalšími členy týmu ŠPP.

V současné době probíhá úzká spolupráce mezi jednotlivými členy týmu ŠPP formou pravidelných schůzek 1x měsíčně. Školní psycholog diagnostikuje pravidelně 1x ročně klima jednotlivých třídních kolektivů od třetích do devátých tříd pomocí dotazníků B-3 a B-4. V případě narušení, nebo nefunkční struktury vztahů mezi žáky, pak úzce spolupracuje s metodikem primární prevence a sociálním pedagogem na dlouhodobém záměru, jak tyto nedostatky odstraňovat. Tímto způsobem se nám daří zmírňovat, i zcela odstraňovat, projevy chování signalizující šikanu a především předcházet tomuto rizikovému typu chování. V minulém školním roce jsme intenzivně řešili problém vztahů uvnitř kolektivů pátých ročníků. V letošním školním roce jsme tyto kolektivy na základě důsledných sociometrických šetření rozčlenily na nové

kolektivy tak, aby se posílilo pozitivní klima třídy. Třídy jsou teď monitorovány. Zároveň probíhá intenzivní spolupráce s třídními učiteli.

Přímé monitorování a hodnocení preventivních bloků jsem ocenila jako přínosné i v blocích specifické primární prevence zaměřené na život bez závislostí. Jak jsem již zmínila v cílech MPP, v minulém školním roce se vyskytl problém distribuce konopné drogy a experimentování s drogou v devátém ročníku. Okamžité řešení problému a intervence v postižené třídě zdvihla vlnu zájmu a vzrušení i v ostatních ročnících. Odborný lektor z institutu Filia musel ošetřit postoje a názory žáků k vzniklé situaci již od čtvrtých tříd. Většiny preventivních bloků institutu Filia jsem se účastnila jako pozorovatel. Žáci s lektorem otevřeně o svých názorech i vlastních zkušenost hovořili. Ověřila jsem si, že žáci mají k lektorovi důvěru, jsou zvyklí s ním mluvit o osobních problémech, dokonce se něho důvěrně obracejí. Tato efektivní vzájemná spolupráce vzešla z dlouhodobé systematické práce. Proto jsem si spolupráci s tímto lektorem zvolila i v dalším školním roce.

Důležitou složkou primární prevence, která zásadně ovlivňuje efektivitu preventivní působení na děti a mládež je rodina. Na naší škole pořádáme pravidelné vzdělávací semináře pro rodiče. Jako předseda Spolku rodičů jsem s rodiči našich žáků v blízkém kontaktu. Hledala jsem prostředky, jak rodičům sdělit důležitost jejich role v předcházení rizikovému chování žáků a jak je aktivně zapojit do prevence. V rámci toho a v návaznosti na cíle MPP v minulém školním roce, jsem vytvořila dotazníkové šetření, které by prokázalo význam vlivu rodiny v životě žáků, a jehož výsledky bych pak mohla rodičům prezentovat. Šetření bylo zaměřeno na hodnotovou orientaci žáků na druhém stupni naší školy, kdy vliv rodiny již ustupuje a do popředí se dostávají hodnoty a postoje vrstevnických skupin. Výzkum hodnotové orientace starších žáků považuji za důležitý, proto jsem popis výzkumu a jeho výsledky zařadila jako přílohu MPP pro další využití. V letošním školním roce bych ráda tento výzkum představila rodičům žáků a vyzvala je k užší spolupráci se školou v oblasti primární prevence.

Kateřina Círová

## B) Kvantitativní hodnocení

### I. SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI

	Počet aktivit	Počet hodin	Počet zúčastněných rodičů
Aktivity pro rodiče v oblasti prevence RCH	4	12	110

### II. PREVENTIVNÍ AKTIVITY PRO ŽÁKY ŠKOLY

Třída	Třídní učitel	Termín	Téma	Organizace
<b>I. stupeň</b>				
3.A	Jana Kopecká	12.9. (2h)	Výchova ke zdraví	Institut Filia, Jarmila Honsová
3.A	Jana Kopecká	23.5. (2h)	Bezpečnost internetu	Policie hl.m. Prahy oddělení, OSPOD
3.B	Eva Jenšíková	12.9. (2h)	Výchova ke zdraví	Institut Filia, Jarmila Honsová
3.B	Eva Jenšíková	22.5. (2h)	Bezpečnost internetu	Policie hl.m. Prahy oddělení, OSPOD
3.C	Rudolf Bury	10.9. (2h)	Výchova ke zdraví	Institut Filia, Jarmila Honsová
3.C	Ruda Bury	22.5. (2h)	Bezpečnost internetu	Policie hl.m. Prahy oddělení, OSPOD
4.A	Jakub Svatoš	11.9. (2h)	Užívání návykových látek - alkohol	Institut Filia, Jarmila Honsová
4.A	Jakub Svatoš	28.3. (3h) 12.6. (3h)	Bezpečnost v dopravě (Dopravní hřiště)	Městská policie hl.m. Prahy, útvar prevence
4.A	Jakub Svatoš	24.6. (2h) 13.6. (2h)	Užívání návykových látek - drogy	Institut Filia, Jarmila Honsová
4.B	Tereza Veselá	11.9. (2h)	Užívání návykových látek - alkohol	Institut Filia, Jarmila Honsová
4.B	Tereza Veselá	31.3. (3h) 13.6. (3h)	Bezpečnost v dopravě (Dopravní hřiště)	Městská policie hl.m. Prahy, útvar prevence
4.B	Tereza Veselá	23.4. (2h) 11.6. (2h)	Užívání návykových látek - drogy	Institut Filia, Jarmila Honsová
4.C	Markéta Vokurková	9.9. (2h)	Užívání návykových látek - alkohol	Institut Filia, Jarmila Honsová
4.C	Markéta Vokurková	31.3. (3h) 13.5. (3h)	Bezpečnost v dopravě (Dopravní hřiště)	Městská policie hl.m. Prahy, útvar prevence
4.C	Markéta Vokurková	23.4. (2h) 11.6. (2h)	Užívání návykových látek - drogy	Institut Filia, Jarmila Honsová
5.A	Tereza Klepáčková	13.9. (2h)	Závislostní chování	Institut Filia, Jarmila Honsová
5.A	Tereza Klepáčková	1.4. (3h) 2.6. (3h)	Bezpečnost v dopravě (Dopravní hřiště)	Městská policie hl.m. Prahy, útvar prevence
5.A	Tereza Klepáčková	28.4. (2h) 10.6. (2h)	Drogy a závislost	Institut Filia, Jarmila Honsová
5.B	Gábina Handrychová	13.9. (2h)	Závislostní chování	Institut Filia, Jarmila Honsová

5.B	Gábina Handrychová	1.4. (3h) 5.6 (3h)	Bezpečnost v dopravě (Dopravní hřiště)	Městská policie hl.m. Prahy, útvar prevence
5.B	Gábina Handrychová	28.4. (2h) 10.6. (2h)	Drogy a závislost	Institut Filia, Jarmila Honsová
5.C	Lucie Samlerová	9.9. (2h)	Závislostní chování	Institut Filia, Jarmila Honsová
5.C	Lucie Smlerová	2.4. (3h) 1.5. (3h)	Bezpečnost v dopravě (Dopravní hřiště)	Městská policie hl.m. Prahy, útvar prevence
5.C	Lucie Smlerová	24.4. (2h) 13.6. (2h)	Drogy a závislost	Institut Filia, Jarmila Honsová
<b>Třída</b>	<b>Třídní učitel</b>	<b>Termín</b>	<b>Téma</b>	<b>Organizace</b>
<b>II.stupeň</b>				
6.A	Honza Mazůrek	9.9. – 13.9.	Adaptační výjezd	
6.A	Honza Mazůrek	25.9. (2h)	Závislostní chování	Institut Filia, Jarmila Honsová
6.A dívky	Honza Mazůrek	10.6. (1h)	Sexuální výchova (Čas proměn - beseda)	MP Education, s.r.o.
6.B	Martina Macháčková	9.9. – 13.9.	Adaptační výjezd	
6.B	Martina Macháčková	25.9. (2h)	Závislostní chování	Institut Filia, Jarmila Honsová
6.B dívky	Martina Macháčková	10.6. (1h)	Sexuální výchova (Čas proměn - beseda)	MP Education, s.r.o
7.A	Kateřina Círová	16.9. (2h)	Závislostní chování	Institut Filia, Jarmila Honsová
7.B	Petra Dvořáková	16.9. (2h)	Závislostní chování	Institut Filia, Jarmila Honsová
8.A	Markéta Nováková	12.9. (2h)	Současná drogová scéna	Institut Filia, Jarmila Honsová
8.A	Markéta Nováková	21.11 (1h)	Trestní odpovědnost dětí a mládeže	Major Machuta, Policie ČR
8.A	Markéta Nováková	11.4. (2h)	Sexuální výchova (interaktivní seminář)	1. Lékařská fakulta UK v Praze
8.B	Eva Hilčerová	10.9. (2h)	Závislostní chování	Institut Filia, Jarmila Honsová
8.B	Eva Hilčerová	11.4. (2h)	Sexuální výchova (interaktivní seminář)	1. Lékařská fakulta UK v Praze
9.A	Michal Střítežský	21.11. (1h)	Trestní odpovědnost dětí a mládeže	Major Machuta, Policie ČR
9.A	Michal Střítežský	1.4. (3h)	Zneužívání návykových látek (beseda s hostem, film)	Institut Filia, Jarmila Honsová
9.A	Michal Střítežský	15.5. (3h)	Zneužívání návykových látek (Psych. Léčebna Bohnice)	Institut Filia, Jarmila Honsová
9.A	Michal Střítežský	21.5. (1h)	Zneužívání návykových látek (závěrečná reflexe)	Institut Filia, Jarmila Honsová
9.B	Pavčina Rosická	1.4. (3h)	Zneužívání návykových látek (beseda s hostem, film)	Institut Filia, Jarmila Honsová
9.B	Pavčina Rosická	15.5. (3h)	Zneužívání návykových látek (Psych. Léčebna Bohnice)	Institut Filia, Jarmila Honsová
9.B	Pavčina Rosická	21.5. (1h)	Zneužívání návykových látek (závěrečná reflexe)	Institut Filia, Jarmila Honsová

V prvních a druhých ročnících je primární prevence pokrývána interními realizátory v rámci výuky.

Viz. b) Tématické bloky ve výuce.

<b>Situační intervence/ práce školního psychologa s třídními kolektivy a jedinci</b>	Výkaz práce školního psychologa
<b>Třídnické hodiny</b>	1 h týdně 1. až 9. třídy (580 žáků)

<b>Volnočasové aktivity při školách</b>	<b>Počet aktivit</b>	<b>Počet žáků</b>
Školní kluby	2	232
Školní kroužky	42	394
Víkendové akce školy / sportovní akce ve školní hale	každý víkend	různé
Prázdninové akce školy / příměstský tábor, flórbalový kemp I, flórbalový kemp II	3	118

## **VÝZKUM - Hodnotová orientace žáků na 2. stupni ZŠ Kunratice**

### **Cíl průzkumu a hypotézy**

Dospíváním dítěte a získáváním zkušeností v širším sociálním prostředí vliv rodičů klesá. Čím více se dítě osamostatňuje, tím více dostává rodič prostor pro seberealizaci a budování pracovní kariéry. Současná doba nabízí dospělým velkou nabídku pracovních příležitostí. S tím souvisí i větší tlak na znalosti a dovednosti pracovníků. Nová pracovní místa vyžadují rekvalifikaci a postgraduální studia, stoupá počet hodin pracovní doby. Rodiče jsou nuceni trávit méně času se svými dětmi a čas, který tráví v rodinném kruhu rozdělují mezi nutné provozní povinnosti a odpočinek. Aktivně strávený čas rodičů s dětmi se snižuje, s časem se snižuje i přímé výchovné působení rodičů na dítě.

Výzkum byl zaměřen na hodnotovou orientaci žáků na druhém stupni základní školy s důrazem na zjištění, jaký vliv na osvojování si životních hodnot a postojů má rodina. Předmětem zkoumání je volný čas dětí, především čas, který žáci stráví aktivitami společně s rodiči. Na konkrétním příkladu z oblasti primární prevence, na postoji odmítání návykových látek je demonstrováno, jak doba strávená s rodiči ovlivňuje životní postoje a hodnoty starších dětí. Dalším snahou výzkumu bylo prokázat, že otevřená a cíleně vedená komunikace s dětmi, ať už ve škole s pedagogy či doma s rodiči, vede děti k uvědomování si důležitosti vědění (pozitivní hodnoty k získávání znalostí). Dostatek znalostí pak vede děti k dovednosti umět se správně rozhodovat.

### **Hypotéza č. 1:**

Čím více času žáci aktivně s rodiči tráví, tím více si osvojují pozitivní hodnoty a postoje.

### **Hypotéza č. 2:**

Čím více času žáci aktivně s rodiči tráví, tím lépe si osvojují pozitivní postoje k odmítání návykových látek.

### **Hypotéza č.3:**

Pokud si dítě osvojuje důležitost hodnoty „vědění“, pak si také osvojuje hodnoty odmítání rizikového chování.

### **Použitá metodologie**

Ke sběru dat byla použita metoda kvantitativního výzkumu, pomocí strukturovaného dotazníku. K předmětným hodnotám a volnočasovým aktivitám se respondenti vyjadřovali za pomoci uzavřených otázek obsahujících bodové škály. Otázka obsahující škálu k předmětným hodnotám měla rozpětí od 1 do 5, přičemž hodnota 5 vyjadřovala vysokou důležitost dané hodnoty a hodnota 1 naopak nízkou důležitost posuzované hodnoty. Otázka ohledně volnočasových aktivit měla rozpětí od 1 do 5, přičemž hodnota 1 reprezentovala „0 hodin“ a hodnota 5 reprezentovala „2 hodiny a více“.

Výzkum proběhl mezi 1. listopadem 2013 a 1. únorem 2014. Dotázáno bylo 127 dětí ve věku 11 až 14 let, žáků 6-8 tříd ZŠ Kunratice (ZŠ Kunratice, Předškolní 420, Praha 4 – Kunratice). Dotazník vyplnilo 118 dětí, z toho 50% chlapců a 50% dívek.



## Dotazník: „Tvůj názor“

### 1. Jsi:

(Zaškrtni číslo v tabulce)

<input type="checkbox"/>	Chlapec	1
<input type="checkbox"/>	Dívka	2

### 2. Kolik je ti let?

(Zapiš svůj přesný věk)

.....

### 3. Do které třídy chodíš?

(Zaškrtni číslo v tabulce)

<input type="checkbox"/>	6. třída	1
<input type="checkbox"/>	7. třída	2
<input type="checkbox"/>	8. třída	3

### 4. Jak dlouho strávíš průměrně denně:

(Zaškrtni sloupeček v tabulce, který se pro danou aktivitu hodí nejlépe)

	0 hodin	Méně než 1 hodinu	1 hodinu	2 hodiny	Více než 2 hodiny	
<input type="checkbox"/>	Aktivitou s kamarády: venku, na kroužku, v klubu	5	4	3	2	1
<input type="checkbox"/>	Hraním počítačových her/hraním her na mobilu nebo tabletu	5	4	3	2	1
<input type="checkbox"/>	Četbou knih nebo časopisů	5	4	3	2	1
<input type="checkbox"/>	Domácími úkoly, přípravou do školy	5	4	3	2	1
<input type="checkbox"/>	Sportem	5	4	3	2	1
<input type="checkbox"/>	Aktivitou s rodiči: rozhovorem, společnou hrou, procházkou atd.	5	4	3	2	1
<input type="checkbox"/>	Tím, že jsem sám	5	4	3	2	1
<input type="checkbox"/>	Tím, že se nudím	5	4	3	2	1

**5. Různí lidé se v životě řídí různými hodnotami. Zaškrtni u každé z následujících hodnot, jak moc jsou důležité pro tebe osobně.**

	Velmi důležité	Spíše důležité	Spíše nedůležité	Vůbec není důležité
Mít dobré zdraví	4	3	2	1
Žít v míru	4	3	2	1
Žít ve spokojené rodině	4	3	2	1
Získat dobrou práci	4	3	2	1
Mít dobré přátele	4	3	2	1
Žít v klidu a jistotě	4	3	2	1
Čestně jednat	4	3	2	1
Starat se o své zdraví	4	3	2	1
Mít dobré znalosti, hodně vědět	4	3	2	1
Mít hodně peněz	4	3	2	1
Mít dobrou fyzickou kondici	4	3	2	1
Mít čas na zábavu	4	3	2	1
Mít úspěch a uznání okolí	4	3	2	1
Nekouřit	4	3	2	1
Být členem dobré party	4	3	2	1
Aktivně chránit přírodu	4	3	2	1
Nepít alkohol	4	3	2	1
Nebrat drogy	4	3	2	1
Žít podle náboženských zásad	4	3	2	1

**6. Nakonec nám řekni jakou známku jsi měl na konci minulého školního roku z:**

Matematiky	1	2	3	4	5
Českého jazyka	1	2	3	4	5

**Děkujeme za vyplnění dotazníku!**

## Analýza výsledků výzkumu

**Tabulka 1:** Denní čas strávený podle jednotlivých aktivit

	Aktivitou s kamarády	Hraním pc her	Četbou knih nebo časopisů	Domácími úkoly	Sportem	Aktivitou s rodiči	Tím, že jsem sám	Tím, že se nudím
0 hodin	4 %	10 %	27 %	5 %	2 %	9 %	14 %	27 %
Méně než 1 hodinu	16 %	18 %	39 %	38 %	15 %	34 %	32 %	33 %
1 hodinu	25 %	22 %	21 %	35 %	33 %	32 %	14 %	19 %
2 hodiny	26 %	28 %	7 %	18 %	16 %	14 %	14 %	11 %
Více než 2 hodiny	29 %	22 %	6 %	4 %	34 %	13 %	25 %	11 %
<b>Méně než hodinu</b>	<b>19 %</b>	<b>28 %</b>	<b>66 %</b>	<b>43 %</b>	<b>17 %</b>	<b>42 %</b>	<b>46 %</b>	<b>60 %</b>
<b>Aspoň hodinu denně</b>	<b>81 %</b>	<b>72 %</b>	<b>34 %</b>	<b>57 %</b>	<b>83 %</b>	<b>58 %</b>	<b>54 %</b>	<b>40 %</b>

Zdroj: autor práce

Ze srovnání času stráveného jednotlivými aktivitami denně vyplývá, že starší žáci tráví více času aktivitou s kamarády (81 % aspoň hodinu denně), než aktivitou s rodiči (54% aspoň hodinu denně). Další klíčovou volnočasovou aktivitou pro žáky druhého stupně je sport (83 % z nich aspoň hodinu denně). Kromě těchto aktivit, kde jsou žáci v přímém kontaktu s vrstevníky, 72 % žáků tráví také aspoň hodinu denně hraním počítačových her nebo her na mobilních telefonech. Naopak nejméně času věnují četbě, když 2/3 z nich (66 %) čtou méně jak hodinu denně. V pořadí aktivit, kterým věnují nejméně času, až s jistým odstupem následují další jako nuda, trávení času osamocen/a, domácí úkoly či aktivity s rodiči.

**Tabulka 2:** Dopad času aktivně stráveného s rodiči a kamarády na postoj ke sledovaným hodnotám

Důležitost hodnot, průměr na škále: 4 =Velmi důležité 1=Vůbec není důležité	Tráví s rodiči 2 a více hodin denně	Tráví s rodiči méně než 2 hodiny denně	Tráví s kamarády 2 a více hodin denně	Tráví s kamarády méně než 2 hodiny denně	Total
Počet respondentů	27	77	58	46	104
Mít dobré zdraví	3.9	3.7	3.8	3.8	3.8
Žít v míru	3.4	3.2	3.3	3.2	3.3
Žít ve spokojené rodině	4.0	3.8	3.7	3.9	3.8
Získat dobrou práci	3.4	3.6	3.7	3.4	3.6
Mít dobré přátele	3.9	3.8	3.8	3.8	3.8
Žít v klidu a jistotě	3.9	3.4	3.6	3.5	3.5
Čestně jednat	3.3	3.2	3.3	3.2	3.3
Starat se o své zdraví	3.8	3.5	3.6	3.6	3.6
Mít dobré znalosti, hodně vědět	3.4	3.2	3.2	3.3	3.3
Mít hodně peněz	2.9	2.9	3.0	2.8	2.9
Mít dobrou fyzickou kondici	3.4	3.2	3.3	3.1	3.2
Mít čas na zábavu	3.5	3.3	3.3	3.3	3.3
Mít úspěch a uznání okolí	3.2	3.1	3.1	3.0	3.1
Nekouřit	3.7	3.3	3.2	3.7	3.4
Být členem dobré party	3.4	3.0	3.1	3.2	3.1
Aktivně chránit přírodu	2.7	2.5	2.5	2.6	2.5
Nepít alkohol	3.6	2.8	2.8	3.3	3.0
Nebrat drogy	3.7	3.3	3.3	3.5	3.4
Mít dostatek informací	3.2	2.9	2.9	3.0	3.0
Žít podle náboženských zásad	1.6	1.5	1.4	1.7	1.5

Zdroj: autor práce

Tabulka 2 zobrazuje deklarovanou důležitost jednotlivých testovaných hodnot pro žáky druhého stupně podle času aktivně stráveného s rodiči nebo kamarády. Hned první dva sloupce rozlišují respondenty na ty, kteří tráví s rodiči 2 a více hodin času denně, a na ty, jež tráví s rodiči do 2 hodin denně. Ze srovnání vyplývá, že žáci, kteří tráví s rodiči více času, deklarují, že jsou pro ně osobně důležitější prakticky všechny testované hodnoty vyjma hodnot „Získat dobrou práci“ a „Mít hodně peněz“. Největší vliv má čas strávený s rodiči na postoj k výroku „Nepít alkohol“, kde skupina, která tráví s rodiči více času, jej v průměru hodnotí (na škále 1 - vůbec není důležité, 4 - velmi důležité) známkou 3.6 zatímco skupina, která tráví méně času s rodiči, jej hodnotí v průměru známkou 2.8. Vliv času stráveného s kamarády na postoje žáků druhého stupně již není zdaleka tak jednoznačný. U hodnot spojených s rizikovým chováním, jako jsou postoje ke kouření, drogám a alkoholu, má čas strávený s kamarády spíše opačný vliv. Pro respondenty, kteří tráví s kamarády více jak 2 hodiny denně, jsou hodnoty „Nekouřit“, „Nepít alkohol“ a „Nebrat drogy“ méně důležité.

**Tabulka 3:** Souvislost mezi časem stráveným s rodiči a odmítáním kouření.

Důležitost	Doba strávená s rodiči: rozhovorem, společnou hrou,	Total
------------	---	-------

hodnoty: <b>NEKOUŘIT</b>	<b>procházkou atd.</b>					
	0 hodin	Méně než 1 hodinu	1 hodinu	2 hodiny	Více než 2 hodiny	
Počet respondentů	9	35	33	14	13	104
Velmi důležité	22,2 %	65,7 %	75,8 %	64,3 %	84,6 %	67,3 %
Spíše důležité	11,1 %	8,6 %	12,1 %	21,4 %	15,4 %	12,5 %
Spíše nedůležité	22,2 %	14,3 %	9,1 %	14,3 %	0,0 %	11,5 %
Vůbec není důležité	44,4 %	11,4 %	3,0 %	0,0 %	0,0 %	8,7 %

Zdroj: autor práce

**Tabulka 4:** Souvislost mezi časem stráveným s rodiči a odmítáním alkoholu

Důležitost hodnoty: <b>NEPÍT ALKOHOL</b>	<b>Doba strávená s rodiči: rozhovorem, společnou hrou, procházkou atd.</b>					<b>Total</b>
	0 hodin	Méně než 1 hodinu	1 hodinu	2 hodiny	Více než 2 hodiny	
Počet respondentů	9	35	33	14	13	104
Velmi důležité	00,0 %	31,4 %	48,5 %	57,1 %	76,9 %	43,3 %
Spíše důležité	22,2 %	20,0 %	30,3 %	21,4 %	23,1 %	24 %
Spíše nedůležité	22,2 %	34,3 %	18,2 %	21,4 %	0,0 %	22,1 %
Vůbec není důležité	55,6 %	14,3 %	3,0 %	0,0 %	0,0 %	10,6 %

Zdroj: autor práce

**Tabulka 5:** Souvislost mezi časem stráveným s rodiči a odmítáním drog

Důležitost hodnoty: <b>NEBRAT DROGY</b>	<b>Doba strávená s rodiči: rozhovorem, společnou hrou, procházkou atd.</b>					<b>Total</b>
	0 hodin	Méně než 1 hodinu	1 hodinu	2 hodiny	Více než 2 hodiny	
Počet respondentů	9	35	33	14	13	104
Velmi důležité	44,4 %	65,7 %	81,8 %	78,6 %	84,6 %	73,1 %
Spíše důležité	0,0 %	5,7 %	12,1 %	14,3 %	7,7 %	8,7 %
Spíše nedůležité	0,0 %	11,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	3,8 %
Vůbec není důležité	55,6 %	17,4 %	6,1 %	7,1 %	7,7 %	14,4 %

Zdroj: autor práce

Ze srovnání času, který žáci druhého stupně tráví s rodiči a hodnotami, které se týkají odmítání návykových látek vyplývá, že žáci, kteří tráví aktivitou s rodiči více než 2 hodiny považují za velmi důležité hodnoty „nekouřit“ (84,6 %), nepít alkohol (79,6 %) a nebrat drogy (4,6 %).

**Tabulka 6:** Dopad osvojení hodnoty vědění na odmítání alkoholu

Důležitost hodnoty: <b>NEPÍT ALKOHOL</b>	<b>Důležitost hodnoty: Mít dobré znalosti, hodně vědět</b>				Total
	Velmi důležité	Spíše důležité	Spíše nedůležité	Vůbec není důležité	
Počet respondentů	41	50	10	2	103
Velmi důležité	61 %	34 %	30 %	0 %	44 %
Spíše důležité	27 %	26 %	10 %	0 %	24 %
Spíše nedůležité	5 %	34 %	30 %	0 %	21 %
Vůbec není důležité	7 %	6 %	30 %	100 %	11 %
<b>Velmi+spíše důležité</b>	<b>88 %</b>	<b>60 %</b>	<b>40 %</b>	<b>0 %</b>	<b>68 %</b>

Zdroj: autor práce

**Tabulka 7:** Dopad osvojení hodnoty vědění na odmítání kouření

Důležitost hodnoty: <b>NEKOUŘIT</b>	<b>Důležitost hodnoty: Mít dobré znalosti, hodně vědět</b>				Total
	Velmi důležité	Spíše důležité	Spíše nedůležité	Vůbec není důležité	
Počet respondentů	41	50	10	2	103
Velmi důležité	85 %	60 %	40 %	0 %	67 %
Spíše důležité	10 %	16 %	10 %	0 %	13 %
Spíše nedůležité	0 %	16 %	30 %	50 %	12 %
Vůbec není důležité	5 %	8 %	20 %	50 %	9 %
<b>Velmi+spíše důležité</b>	<b>95 %</b>	<b>76 %</b>	<b>50 %</b>	<b>0 %</b>	<b>80 %</b>

Zdroj: autor práce

**Tabulka 8:** Dopad osvojení hodnoty vědění na odmítání drog

Důležitost hodnoty: <b>NEBRAT DROGY</b>	<b>Důležitost hodnoty: Mít dobré znalosti, hodně vědět</b>				Total
	Velmi důležité	Spíše důležité	Spíše nedůležité	Vůbec není důležité	
Počet respondentů	41	50	10	2	103
Velmi důležité	81 %	72 %	60 %	0 %	73 %
Spíše důležité	10 %	8 %	10 %	0 %	9 %
Spíše nedůležité	0 %	6 %	10 %	0 %	4 %
Vůbec není důležité	10 %	14 %	20 %	100 %	15 %
<b>Velmi+spíše důležité</b>	<b>90 %</b>	<b>80 %</b>	<b>70 %</b>	<b>0 %</b>	<b>82 %</b>

Zdroj: autor práce

Z tabulky 6, 7 a 8 lze vypočítat tendenci, čím více považují respondenti „Mít dobré znalosti, hodně vědět“ za důležité, tím spíše si také osvojují hodnoty spojené s odmítáním drog, alkoholu a kouření. Klíčové rozdíly, které podporují hypotézu o dopadu osvojení hodnoty „vědění“ na odmítání rizikového chování, lze vyčíst mezi skupinou respondentů, kteří ohodnotili „Mít dobré znalosti, hodně

vědět“ jako velmi důležité, a skupinou, která ohodnotila „Mít dobré znalosti, hodně vědět“ jako spíše důležité nebo dokonce nedůležité.

„Nepít alkohol“ hodnotí jako důležité 88 % z těch, kteří považují vědění za velmi důležité, ale pouze 60 % těch, kteří hodnotí vědění jako spíše důležité. Podobně „Nekouřit“ hodnotí jako důležité 95 % z těch, kteří považují vědění za velmi důležité, ale pouze 76 % těch, kteří hodnotí vědění jako spíše důležité. A „Nebat drogy“ hodnotí jako důležité 90 % z těch, kteří považují vědění za velmi důležité, ale pouze 80 % těch, kteří hodnotí vědění jako spíše důležité.

## **Shrnutí a vyhodnocení výsledků průzkumu**

Výzkumná práce v praktické části proběhla podle plánovaného postupu. Ke sběru dat byla použita metoda kvantitativního výzkumu pomocí strukturovaného dotazníku. Výsledná data škálového dotazníku byla převedena do elektronické databáze v programu Microsoft Excel 97 – 2004. Poté byla základní zjištění zanesena do tabulek. Pro zjištění údajů potvrzujících dané hypotézy, tedy pro porovnání vzájemných vztahů jednotlivých položek, byly použité tabulky korelací.

V tabulce 1 byl procentuálně znázorněn přehled času, který v průměru tráví žáci na 2. stupni ZŠ Kunratice jednotlivými volnočasovými aktivitami. Zajímala jsem se především o to, kolik času tráví žáci se svými kamarády v poměru kolik času tráví s rodiči. Tabulka 1 prokázala předpoklad, že žáci tráví mnohem víc času (81 % aspoň hodinu denně) se svými kamarády než s rodiči (54% aspoň hodinu denně). Potěšující pro mě bylo zjištění, že žáci ZŠ Kunratice věnují hodně času sportovním aktivitám (83 % z nich aspoň hodinu denně).

Následující tabulka 2 zaznamenávala dopad času aktivně stráveného s rodiči a kamarády na postoje ke sledovaným hodnotám s cílem potvrdit či vyvrátit hypotézu č.1: **Čím více času žáci aktivně s rodiči tráví, tím více si osvojují pozitivní hodnoty a postoje.** Ze srovnání hodnot jednoznačně vyplynulo, že žáci, kteří tráví s rodiči více času, prohlašují, že jsou pro ně osobně důležitější téměř všechny testované hodnoty. Významné je, že byl v dotazníku čas s rodiči specifikován tak, aby žáci porozuměli, že jde o čas, který s nimi rodiče tráví aktivně, v přímém kontaktu. Doba, kdy je dítě doma s rodiči, ale nedochází k žádné organizované záměrné činnosti, je doba, kdy rodiče na dítě výchovně nepůsobí. První vstupní hypotézou bylo tedy prokázáno, že čím více tráví žáci času aktivně s rodiči, tím více si osvojují pozitivní hodnoty a postoje.

V tabulce 3, 4 a 5 byla znázorněná souvislost mezi časem žáků aktivně stráveným s rodiči a odmítáním rizikového chování s cílem potvrdit či vyvrátit hypotézu č. 2: **Čím více času žáci aktivně s rodiči tráví, tím lépe si osvojují pozitivní postoje k odmítání návykových látek.** Už v tabulce číslo 2, která zaznamenávala dopad času aktivně stráveného žáky s rodiči na význam jednotlivých hodnot, se ukázalo, že žáci, kteří s rodiči tráví více času, více podporují postoj „Nepít alkohol“. Tabulky 3, 4, a 5 tuto souvislost jednoznačně potvrdily. Doba, kterou děti aktivně tráví s rodiči, ovlivňuje jejich postoje jak ke konzumaci

alkoholu, tak ke kouření a užívání drog. Druhou vstupní hypotézou bylo prokázáno, že čím více času žáci aktivně s rodiči tráví, tím lépe si osvojují pozitivní postoje k odmítání návykových látek.

Tabulka 6, 7 a 8 porovnávala vzájemný vztah mezi hodnotou „Mít dobré znalosti, hodně vědět“ a hodnotou „Nekouřit“, „Nepít alkohol“ a „Nebrat drogy“ s cílem potvrdit či vyvrátit hypotézu č. 3: **Pokud si dítě osvojuje důležitost hodnoty „vědění“, pak si také osvojuje hodnoty odmítání rizikového chování.** Jako rodič i pedagog vnímám potřebu v dětech probouzet touhu po vědění. Čím více toho děti ví, tím lépe se v okolním světě orientují. Proto bylo mým záměrem v třetí výzkumné hypotéze potvrdit souvislost mezi pozitivním postojem k hodnotě „Mít dobré znalost, hodně vědět“ a postoji k odmítání návykových látek. Souvislost mezi těmito hodnotami byla v tabulkách 6, 7 a 8 potvrzena. Třetí vstupní hypotézou tedy bylo prokázáno, že pokud si dítě osvojuje důležitost hodnoty „vědění“, pak si také osvojuje hodnoty spojené s odmítáním rizikového chování.

Výzkum provedla a zpracovala Kateřina Círová

Odborné konzultace výzkumné práce a podpora při vyhodnocení společnost Perfect Crowd, s.r.o.